

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2014 06 02
COM(2014) 429 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

**dėl 2014 m. Jungtinės Karalystės nacionalinės reformų programos
su Tarybos nuomone dėl 2014 m. Jungtinės Karalystės konvergencijos programos**

{SWD(2014) 429 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2014 m. Jungtinės Karalystės nacionalinės reformų programos

su Tarybos nuomone dėl 2014 m. Jungtinės Karalystės konvergencijos programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją³,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas⁴,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą geresniu ekonominės politikos koordinavimu, ir daugiausia dėmesio skirti toms svarbioms sritims, kuriose reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas;
- (2) 2010 m. liepos 13 d. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymais, priėmė rekomendaciją dėl valstybių narių ir Sąjungos bendrųjų ekonominės politikos gairių (2010–2014 m.), o 2010 m. spalio 21 d. – sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių, kurios kartu sudaro integruotas gaires. Į šias integruotas gaires

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

³ COM(2014) 429 *final*.

⁴ Dok. P7_TA(2014)0128 ir P7_TA(2014)0129.

valstybių narių paprašyta atsižvelgti formuojant nacionalinę ekonominę ir užimtumo politiką;

- (3) 2012 m. birželio 29 d. valstybių ar vyriausybių vadovai nusprendė priimti Susitarimą dėl ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo, kuriuo nustatė nuoseklią nacionalinių, ES ir euro zonos veiksmų, naudojant visus galimus svertus, priemones ir politikos strategijas, sistemą. Jie nutarė, kokių veiksmų reikėtų imtis valstybių narių lygmeniu, visų pirma išreikšdami tvirtą įsipareigojimą siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų ir įgyvendinti konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas;
- (4) 2013 m. liepos 9 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl 2013 m. Jungtinės Karalystės nacionalinės reformų programos ir nuomonę dėl atnaujintos 2012–2013 m. – 2017–2018 m. laikotarpio Jungtinės Karalystės konvergencijos programos;
- (5) 2013 m. lapkričio 13 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą⁵, kuria pradedamas 2014 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė Įspėjimo mechanizmo ataskaitą⁶, kurioje nurodė, kad Jungtinė Karalystė yra viena iš valstybių narių, dėl kurios reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (6) 2013 m. gruodžio 20 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino prioritetus, kuriais turi būti užtikrintas finansinis stabilumas, fiskalinis konsolidavimas ir ekonomikos augimo skatinimo veiksmai. Ji pabrėžė, kad reikia vykdyti diferencijuotą, ekonomikos augimui palankų fiskalinį konsolidavimą, atkurti įprastas skolinimo ekonomikai sąlygas, skatinti ekonomikos augimą ir konkurencingumą, mažinti nedarbą, šalinti socialinius krizės padarinius ir modernizuoti viešąjį administravimą;
- (7) 2014 m. kovo 5 d. Komisija paskelbė Jungtinės Karalystės nuodugnios apžvalgos⁷ pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatus. Remdamasi analize, Komisija daro išvadą, kad Jungtinėje Karalystėje tebėra makroekonominis disbalansas, kurį būtina stebėti ir dėl kurio būtina imtis politinių veiksmų. Visų pirma toliau reikia skirti dėmesį pokyčiams namų ūkių skolos, susijusios su didele hipotekos skola ir būsto rinkos struktūriniais ypatumais, srityse, taip pat nepalankiems eksporto rinkos dalių pokyčiams. Rizika būsto sektoriuje susijusi su nuolatiniu struktūriniu būsto pasiūlos nepakankamumu; dėl vidinių pasiūlos apribojimų, ypač Londone, ir palyginti lėto pasiūlos atsako į paklausos augimą būsto kainos, ypač Londone ir pietryčiuose, toliau didėja ir verčia pirkėjus imti dideles hipotekos paskolas. Nors nepanašu, kad dėl mažėjančios eksporto rinkos dalies atsirastų trumpalaikė rizika, kartu su einamosios sąskaitos deficitu tai vis tiek rodo, kad yra struktūrinių problemų. Jos susijusios su įgūdžių atotrūkiu ir infrastruktūros trūkumais. Viešųjų finansų srityje Jungtinė Karalystė nepasiekė nominalaus deficito tikslų ir struktūrinio koregavimo tikslų;
- (8) 2014 m. balandžio 30 d. Jungtinė Karalystė pateikė 2014 m. nacionalinę reformų programą ir 2014 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į abiejų programų sąsają, jos vertintos vienu metu;
- (9) pagal Protokolo Nr. 15 dėl tam tikrų su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste susijusių nuostatų 4 punktą Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiga vengti perviršinio valdžios sektoriaus deficito Jungtinei Karalystei netaikoma. Protokolo 5 punkte nustatyta, kad Jungtinė

⁵ COM(2013) 800 *final*.

⁶ COM(2013) 790 *final*.

⁷ SWD(2014) 91 *final*.

Karalystė turi stengtis vengti perviršinio valdžios sektoriaus deficito. 2008 m. liepos 8 d. Taryba pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 104 straipsnio 6 dalį nusprendė, kad Jungtinėje Karalystėje yra susidaręs perviršinis deficitas;

- (10) 2014 m. konvergencijos programoje nustatytos biudžeto strategijos tikslas – penkerių metų tęstinio laikotarpio pabaigoje (kuris baigiasi 2018–2019 m.) pasiekti subalansuotą pagal ciklą pakoreguotą dabartinį biudžetą. Į konvergencijos programą neįtraukiamas vidutinio laikotarpio tikslas, kaip numatyta Stabilumo ir augimo pakte. Numatoma, kad 2014–2015 m. valdžios sektoriaus deficitas sieks 5,0 % BVP, t. y. gerokai mažesnis palyginti su 2009–2010 m., kuomet jis buvo pasiekęs didžiausią lygį – 11,4 % BVP. Tai neatitinka Tarybos nustatyto perviršinio deficito panaikinimo termino. Pagal programą perviršinis deficitas bus panaikintas 2016–2017 m. (kuomet jis sieks 2,4 % BVP), praėjus dvejiems metams po Tarybos nustatyto termino. Programoje numatoma, kad (perskaičiuotas) struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas per metus iki 2014–2015 m. sumažės 0,3 procentinio punkto iki 4,4 % BVP. Biudžeto planai yra nepakankami, kad būtų pasiekta perviršiniam deficitui panaikinti rekomenduota vidutinė metinių fiskalinių priemonių vertė. Programoje numatoma, kad paskesniais metais (perskaičiuoto) struktūrinio balanso metinis pagerėjimas bus vertinamas 0,8 procentinio punkto 2015–2016 m. ir 1,3 procentinio punkto 2016–2017 m. Apskritai programa tik iš dalies atitinka Stabilumo ir augimo pakto reikalavimus. Konsolidavimas iki šiol iš esmės buvo paremtas išlaidų mažinimu, todėl būtų galima svarstyti galimybę išplėsti mokesčių bazę siekiant gauti papildomų pajamų. Jungtinėje Karalystėje aukštas prarandamų mokesčių, ypač netiesioginių mokesčių, lygis. Remiantis konvergencijos programa, prognozuojama, kad 2015–2016 m. iki 93,1 % padidėjęs skolos ir BVP santykis vėliau nukris iki 86,6 % 2018–2019 m. Jungtinės Karalystės makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos programoje pateiktos biudžeto projekcijos, yra įtikinamas. Potenciali biudžeto projekcijoms gresianti rizika kyla dėl mažesnio nei tikėtasi augimo, kurį lemia privatų vartojimą varžantis darbo užmokesčio didėjimo ribojimas ir investicijoms kliudantis netikrumas. Vis dėlto projekcijos atitinka Komisijos 2014 m. pavasario prognozę, kurioje taip pat nenumatoma, kad perviršinis deficitas bus panaikintas iki Tarybos nustatyto termino. Be to, remiantis Komisijos prognoze, (perskaičiuotas) struktūrinio balanso pokytis 2010–2014 m. bus vidutiniškai 0,6 % BVP per metus mažesnis už reikalaujamą, ir prognozuojama, kad jis bus mažesnis ir 2015 m. Remdamasi programos vertinimu ir Komisijos prognoze, pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 Taryba mano, kad reikia imtis papildomų priemonių siekiant užtikrinti rekomendacijos pagal perviršinio deficito procedūrą laikymąsi;
- (11) Jungtinė Karalystė ėmėsi tiek su paklausa, tiek su pasiūla susijusių būsto srities priemonių. Nors naujų būstų pasiūla padidėjo, ji vis dar maža ir toliau gerokai atsilieka nuo paklausos. Šis veiksnys ir mažos palūkanų normos bei palankesnės sąlygos gauti hipotekos paskolą (esant didesniems paskolos vertės ir pajamų santykio koeficientams) lėmė būsto kainų didėjimą kai kuriose Jungtinės Karalystės vietose, visų pirma Londone. Pasiūlos trūkumas jau seniai yra struktūrinis reiškinys, kuris greičiausiai išliks ir vidutiniu laikotarpiu. Reikia imtis veiksmų dar labiau skatinti būsto pasiūlą, tam sukuriant reikiamas paskatas pasiūlai vietos lygmeniu padidinti. Valdžios institucijos turėtų toliau stebėti būsto kainas ir hipotekinį įsiskolinimą ir būti pasirengusios imtis reikiamų priemonių, įskaitant, prireikus, pritaikyti „*Help to Buy 2*“ (paskolų garantijų) schemą. Siekiant spręsti pernelyg didelio būsto kainų ir hipotekinio įsiskolinimo didėjimo problemą reikėtų padidinti Anglijos banko finansinės politikos komiteto vykdomo makrolygio rizikos ribojimu pagrįsto būsto sektoriaus reguliavimo skaidrumą ir poveikį. Reikėtų apsvarstyti žemės ir

nekilnojamojo turto apmokestinimo reformos, siekiant sumažinti būsto rinkos iškraipymus, galimybę. Šiuo metu kylanti nekilnojamojo turto vertė nelemia didesnių nekilnojamojo turto mokesčių, nes nekilnojamojo turto vertinimo registras nebuvo atnaujintas nuo 1991 m. ir dėl savivaldybės mokesčio sistemoje taikomų intervalų ir normų regresyvumo didesnės vertės nekilnojamajam turtui taikomi mokesčiai yra santykinai mažesni už mažesnės vertės nekilnojamajam turtui taikomus mokesčius;

- (12) Jungtinė Karalystė toliau sprendžia nedarbo ir nepakankamo užimtumo problemą bei specialius su jaunimo nedarbu susijusius klausimus. Didelių sunkumų kyla siekiant jaunimui suteikti darbo rinkoje reikalaujamų įgūdžių ir darbo patirties bei padidinti pameistrystės programų pasiūlą. Tai padeda paaiškinti, kodėl mažiau nei prognozuota pasinaudojama darbo užmokesčio subsidijų pagal Jaunimo garantijų sutartį (angl. *Youth Contract*) sistema. Darbo rinkai būdinga gebėjimų paklausos ir pasiūlos neatitiktis; valdžios institucijos stengiasi perkvalifikuoti darbo jėgą siekdamos spręsti nedarbo ir aukštos kvalifikacijos profesinių ir techninių įgūdžių turinčių darbuotojų trūkumo problemą. Nors imtasi veiksmų pagerinti pameistrystės programų kokybę, reikia dėti daugiau pastangų. Be to, kvalifikacijų pripažinimo sistema išlieka sudėtinga ir turi būti supaprastinta siekiant palengvinti visuotinį kvalifikacijų pripažinimą ir paskatinti aktyvesnį darbdavių dalyvavimą sistemoje;
- (13) valdžios institucijos sprendžia mažų paskatų dirbti problemą, visų pirma susijusią su socialinių išmokų gavėjais, įvesdamos universalųjį kreditą, kuris leis pradėjusiems dirbti asmenims išlaikyti didesnes išmokų pajamas. Nors universalusis kreditas galėtų teigiamai paveikti užimtumą, daug priklausys nuo to, kaip veiksmingai ši sistema bus įgyvendinta, taip pat paramos paslaugų ir, be kita ko, jos sąveikos su kitomis išmokomis. Sieki skatinti grįžimą į darbą taip pat rodo tai, kad iki 2016 m. daugumai darbingo amžiaus žmonėms teikiamų išmokų ir mokesčių kreditų taikomas metinis tikslinimas bus apribotas iki 1 % per metus;
- (14) Jungtinė Karalystė toliau sprendžia problemas, susijusias su tėvų užimtumo didinimu, gerindama galimybes pasinaudoti kokybiškomis ir įperkamos vaikų priežiūros paslaugomis. Ji toliau rengia programas siekdama vaikų priežiūrą padaryti įperkama tiek ne visą darbo dieną, tiek visą darbo dieną dirbantiems tėvams, atsižvelgiant į skirtingus pajamų lygius. Vis dėlto vaikų priežiūros kaina tebėra viena aukščiausių ES ir toliau kelia problemų, visų pirma antrajam šeimoje uždirbančiam asmeniui ir vienišiemis tėvams;
- (15) kalbant apie galimybes gauti finansavimą, nors kreditų rinkų sąlygos 2013 m. pagerėjo, kreditų apimtis auga vangiai ir reikia daugiau laiko, kad paaiškėtų, ar esama politika yra sėkminga. MVĮ ir toliau patiria didelių sunkumų siekdamos gauti kreditų. Didelės įmonės gali gauti finansavimą tiesiogiai didmeninėse rinkose ir pasinaudoti gerai išvystyta Jungtinės Karalystės finansinių paslaugų pasiūla, o MVĮ, norėdamos gauti išorės finansavimą, daugiausia remiasi bankais. Padaryta didelė pažanga siekiant spręsti praėjusių metų rekomendaciją dėl konkurencijos bankų sektoriuje sukuriant naujus bankus, vadinamuosius bankus varžovus (angl. *challenger banks*, vienas iš tokių bankų pavyzdžių yra TSB, tačiau jis dar nėra visiškai nepriklausomas);
- (16) 2013 m. gruodžio mėn. Jungtinė Karalystė paskelbė atnaujintą nacionalinės infrastruktūros planą, kuriame pateiktas ilgalaikis ir strateginis požiūris į infrastruktūros planavimą, finansavimą ir diegimą. Plane nustatyti į ateitį orientuotų kapitalo investicijų iki 2020 m. ir vėlesnių metų poreikiai – iš viso 375 mlrd. GBP (maždaug 460 mlrd. EUR). Didelė šių poreikių dalis (340 mlrd. GBP, t. y. maždaug

420 mlrd. EUR) yra susijusi su investicijomis į energetikos ir transporto sektorius. Numatoma, kad maždaug trys ketvirčiai lėšų bus gauta iš privačių šaltinių, likusioji dalis bus viešosios lėšos. Nors šis planas yra tinkama iniciatyva, susirūpinimą tebekelia finansavimo privačiojo sektoriaus aspektas, reglamentavimo tikrumas ir statybos leidimų išdavimo laiku klausimas. Siekiant sumažinti finansavimo ir vykdymo riziką reikia sukurti griežtus mechanizmus, kartu užtikrinant su numatomomis ir faktinėmis infrastruktūros išlaidomis susijusį skaidrumą;

- (17) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Jungtinės Karalystės ekonominės politikos analizę. Ji įvertino konvergencijos programą ir nacionalinę reformų programą. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Jungtinės Karalystės politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Europos Sąjungos ekonomikos valdymą. Jos rekomendacijos atsižvelgiant į Europos semestrą pateiktos toliau išdėstytose 1–6 rekomendacijose;
- (18) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrino Jungtinės Karalystės konvergencijos programą ir savo nuomonę⁸ visų pirma pateikė toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (19) Taryba, atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, išnagrino nacionalinę reformų programą ir konvergencijos programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 2, 3, 5 ir 6 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Jungtinei Karalystei 2014–2015 m. imtis šių veiksmų:

1. Sustiprinti biudžeto strategiją, siekiant tvariai panaikinti perviršinį deficitą, laikantis Tarybos rekomendacijos pagal perviršinio deficito procedūrą. Tęsti diferencijuotą, augimą skatinantį fiskalinių sąlygų griežtinimą, nustatant kapitalo išlaidų prioritetus. Siekiant paremti fiskalinį konsolidavimą reikėtų apsvarstyti pajamų didinimo išplečiant mokesčių bazę galimybę. Spręsti su infrastruktūra susijusių struktūrinių kliūčių, gebėjimų paklausos ir pasiūlos neatitikties ir nepakankamų MVĮ galimybių gauti finansavimą problemas, siekiant paskatinti prekių ir paslaugų eksporto augimą.
2. Padidinti Anglijos banko finansinės politikos komiteto vykdomo makrolygio rizikos ribojimu pagrįsto būsto sektoriaus reguliavimo skaidrumą ir poveikį. Imtis tinkamų priemonių siekiant reaguoti į spartų nekilnojamojo turto kainų didėjimą vietovėse, kurių indėlis į Jungtinės Karalystės ekonomikos augimą itin didelis, visų pirma Londone, pavyzdžiui, pritaikant „*Help to Buy 2*“ schemą, ir mažinti riziką, susijusią su dideliu hipotekiniu įsiskolinimu. Pašalinti nekilnojamojo turto apmokestinimo iškraipymus reguliariai atnaujinant turto vertinimą ir sumažinti savivaldybės mokesčių sistemoje taikomų intervalų ir normų regresyvumą. Toliau dėti pastangas būsto pasiūlai didinti.
3. Išlaikyti įsipareigojimą vykdyti Jaunimo garantijų sutartį, visų pirma gerinant darbdavių poreikius atitinkančius įgūdžius. Užtikrinti darbdavių įsipareigojimą spręsti gebėjimų paklausos ir pasiūlos neatitikties problemą, užtikrinant galimybes įgyti pažangesnių ir aukštesnio lygio įgūdžių ir didinant pameistrystės programų pasiūlą. Sumažinti prastus bendruosius gebėjimus turinčių jaunų žmonių skaičių.
4. Tęsti pastangas mažinti mažas pajamas gaunančiuose namų ūkiuose gyvenančių vaikų skurdą, užtikrinti, kad universaliojo kreditu ir kitomis socialinės gerovės reformomis būtų sukurta tinkama išmokų sistema su aiškiais paskatomis dirbti ir

⁸ Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

paramos paslaugomis. Pagerinti galimybes gauti įperkamas kokybiškas vaikų priežiūros paslaugas.

5. Toliau dėti pastangas siekiant padidinti bankų ir ne bankų teikiamą finansavimą MVĮ. Užtikrinti veiksmingą Verslo banko (angl. *Business Bank*) veikimą ir remti bankų varžovų veiklos aktyvinimą.
6. Įgyvendinti nacionalinį infrastruktūros planą, didinant planavimo procesų nuspėjamumą ir aiškiai nustatant finansavimo įsipareigojimus. Užtikrinti skaidrumą ir atskaitomybę laiku teikiant nuoseklią informaciją apie plano įgyvendinimą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas